

การระบาดของโรคทริคิโนสิส จังหวัดเชียงราย

ระหว่างวันที่ ๒๖ มกราคม - ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ได้เกิดการระบาดของโรคทริคิโนสิส ขึ้นที่ บ.โป่งมอญ ต.ป่าก๋อคำ อ.เมือง และบ.แม่บง ต.ปงน้อย อ.แม่จัน จ.เชียงราย พบผู้ป่วยไม่ต่ำกว่า ๗๓ ราย ตาย ๒ ราย การระบาดในทั้งสองท้องที่เกิดจากการกินเนื้อหมูชาวเขาตัวเดียวกันก่อนมีอาการป่วย

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๖ ชาวบ้านที่บ.แม่บงซื้อหมูชาวเขาจากพ่อค้าเร่ นำมาชำแหละขายในหมู่บ้าน และปรุงอาหารกินกันภายในวันนั้น ส่วนใหญ่ทำเป็นลาบและหลู้ หลังจากนั้นเริ่มมีผู้ป่วยด้วยอาการไข้, หน้าบวม หรือ หนังตาบวม และปวดกล้ามเนื้อ เกิดขึ้นตามมวตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม - ๑๘ กุมภาพันธ์ การทำ questionnaire survey

พบผู้มีประวัติกินเนื้อหมูตัวนี้ ๘๘ ราย และ ๕๗ ราย มีอาการป่วยตามมา (๖๘%, ผู้ป่วย หมายถึงผู้ที่กินเนื้อหมูตัวดังกล่าว และมีอาการดังต่อไปนี้อย่างน้อย ๒ อาการ คือ ไข้, หน้าบวม หรือหนังตาบวม, ปวดกล้ามเนื้อ) เป็นชาย ๓๔ ราย หญิง ๒๓ ราย ๘๗% ของผู้ให้ประวัติกินเนื้อหมูคิบมีอาการป่วย ขณะเดียวกับที่ ๔๖% ของผู้ให้ประวัติกินเนื้อหมูสุกมีอาการป่วย ($\chi^2 = 13.92, P < 0.001$) ระยะฟักตัวของผู้ป่วยทั้ง ๕๗ ราย ตั้งแต่ ๒ - ๒๕ วัน, median ๘ วัน จาก ๕๗ ราย มีผู้ตาย ๒ ราย เป็นชาย อายุ ๕๐ ปี และ ๗๘ ปี ตามลำดับ

ในวันที่ ๒๕ มกราคม มีผู้นำหัวหมู เนื้อหมู รวมทั้งเครื่องในจำนวนหนึ่ง ไปทำพิธีแก้มันที่บ้านญาติของตนเองที่บ.โป่งมอญ หลังเสร็จพิธีก็นำมาทำลาบดิบ และแกงอ่อม กินร่วมกันเฉพาะในหมู่ญาติพี่น้องที่ร่วมพิธี หลังจากนั้นเริ่มมีผู้ป่วยเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๓๐ มกราคม - ๘ กุมภาพันธ์ จากผู้มาร่วมพิธี ๒๘ ราย พบผู้ป่วย ๑๖ ราย (๕๕%, คำจำกัดความของผู้ป่วยเช่นเดียวกับบ.แม่บง) เป็นชาย ๘ ราย หญิง ๘ ราย ระยะฟักตัวของผู้ป่วยทั้ง ๑๖ ราย ตั้งแต่ ๕ - ๑๔ วัน, median ๘ วัน ๘๘% ของผู้ให้ประวัติกินเนื้อหมูคิบมีอาการป่วย ในขณะที่เพียง ๑๕% ของผู้ให้ประวัติกินเนื้อหมูสุกมีอาการป่วย

($\chi^2 = 12.31, P < 0.001$) ทั้ง ๑๖ ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต

ผู้ป่วยทั้ง ๗๓ ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ หรือโรงพยาบาลโอเวอร์บรุก เพียง ๒๗ ราย (๓๗%) ๔ ราย จากจำนวนนี้ได้รับการทำ muscle biopsy ส่งตรวจและพบตัวอ่อนของพยาธิ Trichirella spiralis ๒ ราย (๓ ราย ส่งตรวจที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ พบ T. spiralis ๑ ราย, อีก ๑ ราย ส่งตรวจที่ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะเวชศาสตร์เขตร้อนมหาวิทยาลัยมหิดล และพบ T. spiralis เช่นกัน)

ได้เก็บตัวอย่างซีรัมรวมทั้งหมด ๓๔ ตัวอย่าง จากทั้งผู้ป่วยและไม่ป่วยที่รวมกัน
 เนื้อหมูตัวดังกล่าวในบ.โป่งมอญ และบ.แม่บง ส่งตรวจที่ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทย-
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าให้ผล positive ถึง ๒๔ ตัวอย่าง (๗๔ % , โดยวิธี
 counterimmunoelectrophoresis, CIE) หรือถึง ๒๕ ตัวอย่าง (๖๔ % ,
 โดยวิธี indirect hemagglutination assay, IHA) เมื่อเปรียบเทียบกับซีรัม
 control ซึ่งเก็บจากบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือบุคคลในหมู่บ้านที่ไม่ได้กินหมูตัวนี้รวม
 ๔ ตัวอย่าง ส่งตรวจพบว่า negative ทั้งหมดทั้งสองวิธี

ผู้รายงาน โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์, โรงพยาบาลโอเวอร์บรุค,
 ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
 ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล,
 เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย,
 ศูนย์ระบาดวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง, โครงการศึกษาและฝึกอบรม-
 ในสาขาระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

Rabies - Reported cases in animals by species, Thailand,
 January 1983.

	<u>Animals</u>	<u>Cases</u>
<u>Domestic</u>	Dogs	766
	Cats	23
	Cattle	3
	Other domestic	3
<u>Wild</u>	-	-
	Total	795

ผู้รายงาน สถานเสาวภา, สถาบันวิจัยไวรัส, กรมปศุสัตว์ พญาไท, คณะแพทยฯ ศิริราช,
 คณะแพทยฯ ม.เชียงใหม่, คณะแพทยฯ ม.ขอนแก่น, สถานชันสูตรโรค-
 สัตว์ภาคใต้ (อ.ทุ่งสง), ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-
 ท่าพระ ขอนแก่น, ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต ๔ สงขลา,
 ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เขต ๓ จ. นครราชสีมา, ห้องชันสูตรสาธารณสุข-
 รพ.ชลบุรี, ห้องชันสูตรสาธารณสุข รพ. ราชบุรี, แผนกพยาธิวิทยา รพ.-
 สรรพสิทธิ์ประสงค์ จ.อุบลราชธานี, หน่วยชันสูตรสาธารณสุขเขต ๔ ลำปาง,
 ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต ๖ พิษณุโลก, หน่วยชันสูตรสาธารณสุขเขต ๖,
 รพ.สวรรคคปราชักษ์ นครสวรรค์